

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 50.

12. дец. (29. нов.) 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круне на целу годину.
Излази сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-utca 4.

Излази и на мађарском, словачком, рунњачком, румунском и немачком језику.

Против поскупљивача.

Мађарска је влада у шеснајстом месецу светскога рата почела нов рат. Прогласила је рат против оних бездушних и лакомих људи, који се нису устручавали, да у овим данима великога народног искушења, пуне своје џепове тиме, што су преко мере и вештачки поскупљивали најважнија живежна средства.

Данас живимо у таквим приликама, да морамо плаћати за сваку робу огромне цене. Још се никада није толико плаћало за коња, стоку, жито, вино и све друге обртничке производе, као што је то данас случај. Ово би се још донекле дало и разумети, јер данас и ратар и обртник и трговац много теже него у миру, производе и у промет доносе своју робу. Али се никако не да

оправдати, да појединци из чисте шпекулације нагомилавају живежна средства, да куповањем унапред или другим којим начином натерују цене, да нетрговци купују живежна средства и доносе их у промет итд. Све овакове злоупотребе жели да казни једна новија владина наредба. Са важнијим правилима исте упознати ћемо наше читаоце.

Наредба опуномоћава министра унутарњих посала, да може чинити изнимне одредбе у погледу правичних цена средстава, која су потребна за живот (на пример: брашно, маст, сланина, млеко, производи млека, јаја, шећер, гориво, итд.). Министар унутрашњих посала има опет право, да овим делокругом овласти ниже управне области. Пре свега могу управне области обвезати власнике животних средстава,

да им исте пријаве. Области могу ради надзора пријава прегледати стоваришта и пословне књиге.

Врло је важна новина, да су продавачи животних средстава, дакле: трговци, месари, пекари, потрошачке задруге итд., дужни, да у својим радњама извесе ценовник животних средстава, које је министар унутарњих посала утврдио. Шта више, ако где област одреди, дужни су мали трговци (задруге) на уочном месту извесити цене, које се могу искати за ставовиту робу трговачког промета. Оваке исказе области прегледе и разуме се, да продавач мора купцу продати робу по цени, која је извешена. Нарочито се стара владина наредба, да продавачи морају купцима тражену робу без икаквих услова за готов новац продати. — Управне области могу у трговачком промету утврдити, колико се сме од поједине робе продавати и за коју највишу цену, појединим купцима.

Наредба се стара у интересу опскрбе становништва још и за то, да области могу мењати одредбе пијачног правилника. Може на пример прописати којег ће се дана почети и завршити земаљски недељни или дневни вашар. Може одредити да пијачни (вашарски) продавачи цене појединих ствари извесе за купце на уочном месту и читко написано. На основу једног значајног одређења ове наредбе може област забранити да купци не смеју, кроз неко време, на пијаци куповати неку робу за даљно продавање или обртничку прераду. Онима пак, који у промету

живежних средстава штетносно делују, може област забранити уношење у промет живежних средстава.

У случају нужде може област тражити од министра унутарњих посала овлаштење, да сама може набављати и у промет стављати оне животне намирнице, којих нема доста у општини (вароши).

Министар унутарњих посала може сопственике радња (творница, радионица итд.), који се баве са производњом и стављањем у промет животних намирница, обвезати, да своје пословање до даље одредбе наставе.

Најважније место у наредби је оно, које даје областима право на реквизирање, т. ј. да области могу запленити залихе, које превазилазе домаће и економске потребе произвођача, трговца или било које друге особе. Колика је «своја потреба» то ће нам област рећи, но у оправданом случају произвођач има права, да уложи призив на вишу управну област, а на крају и на министра унутарњих посала. У случају реквизиције свако је дужан области на 15 дана кредитирати цену реквириране робе. Осим тога области имају и на то права, да реквирирану залиху средстава кроз 15 дана држе заплењену код поседника. То ће рећи, да поседник са заплењеном залихом не може располагати, него ју је дужан до преузимања чувати. Свакога умирује наредба тим, што вели, да ће цену реквириране робе област утврдити на основу произвођачке цене, употребљивости робе. При овоме

ће саслушати и стручњаке. Не ће бити дакле злоупотребе.

Питаће је, шта ће бити са онима, који покушају изиграти владине одредбе?

Ево шта! Са двомесечним притвором и 600 круна новчане глобе кажњавају се они, који затаје своје залихе, који продају изнад обласних цена, који из користољубља нагомилавају живежних средстава или их без озбиљних разлога уништавају или им вредност обале. Исто се тако казни и онај бездушник, који друге наговара или задржава да не носе робу на пијацу, да би се цена исте подигла. Слична ће последица снаћи и оног продавца, који на пијацу донета живежна средства прода или купи пре почетка самог вашара. — Бити ће кажњени и они, који продавачима дају више цене, само да би после они могли сами кројити цене онако, како хоће. Не ће добро проћи ни они, који друге заведу са лажним вестима или другим којим начином. Осим ових казна од поскупљивача ће бити одузета његова залиха без права на отштету, а у случају користољубља ће казнену пресуду извесити у општини и саопштити ће је у листу дотичног краја и то зато, да се заплаше они, који такођер лупају главу како би починили слично непоштење.

Ове су одредбе правичне и строге. Ко поштено ради, тај може бити миран, не ће имати неприлике са областима. Ко ме је пак савест прљава,

нека се чува, не ће добро проћи. Ми се не бојимо за наш свет, јер није лаком, а није ни шпекулант. То није био до сада, па не ће бити ни од сада. Њему ни надаље не ће требати прихода до којег би дошао општећењем других. Такав би новац био Јудини сребрењаци, а они још никоме нису донели благослова.

Огледало светскога рата.

Србијина војска је повукла се поражена са свију бојишта — те се са својим краљем склонила у Албанију и у Црну Гору. Колики су је порази постигли само задње недеље дана, види се и по томе, што је војска генерала Кевеша заробила 22,000; војска генерала Галвица 8200, а бугарска војска 19,000 Срба, свега дакле 49,000 људи и отели су 66 топова.

На руским бојиштима је настанула рана зима, пао је дебео снег, те су сва војена кретања престала — само још што грувају топови и што извиднице крестаре на све стране. То исто бива и на западним бојиштима.

Талијанци нападају бесомучно наше пограничне утврде, па и оне, које су тренутно освојили били, морали су услед наше ужасне топовске ватре напустити — изгубив силесију својих војника.

Повишавање производње житарица.

Повишавање производње житарица је у данашњем ратном добу најважнија народна дужност. Ако би смо данашњу производњу жита, која износи у земљи просечно 6—7 метарских цената по катастралном јутру, повисили само са 2 метарске центе, то би значило, да смо на 6 милијона житом засејаних катастралних јутара добили 12 милијона метарских цената жита више него до сада. У овоме случају би се производња жита повисила са $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ целокупне досадашње производње. Овај циљ можемо постићи, ако рационално обрађујемо земљу и ако сејемо оне врсте жита, које боље одговарају нашим приликама и више рода доносе. У овоме је правцу врло много радио Земаљски Мађарски Краљевски Завод За Оплемењивање Биљака. Недавно је овај завод издао свој извештај о оном практичном искуству, које је стекао радећи у току девет година у разним крајевима наше домовине.

Према извештају је до сада тридесет газда из разних крајева наше државе послало своја искуства са оплемењеним житом. Из њихових писама се види, да су на катастралном јутру добивали са овим житом 41—620 кила више зрна, него са семеном старог жита. Из већине извештаја излази, да је са оплемењеним житом постигнуто више рода; по катастралном јутру у количини до 3—300 кила. Завод примећује на ове извештаје, да су постигнути ус-

песи повољни знаци, да се са оплемењеним житом може знатно повисити наша житна производња. Завод свакоме, који год то буде желео, бесплатно даје свој извештај.

Наша је лозинка, да морамо више производити; ови покушаји то сасвим оправдају. Много ли је њих тражило пут и начин, на који би се дала повисити наша производња жита. Сада се испоставило, да се ово сигурно постизава са оплемењеном врстом жита. Ови успели покушаји у данашњем времену имају свој нарочити значај.

Рат је на тешку пробу ставио производњу наше земље. Она је ту пробу издржала. И ако нисмо имали лепо време, ипак су постигнути резултати повољни. Да је пропао енглески план о изгладњавању средњих власти, то се има највише благодарити мађарској пољопривреди.

Овом нашем раду још не може бити краја, јер још и рат траје. Производњу жита морамо свим силама повисити, зато радосно поздрављамо успеле покушаје са оплемењеним житом. Сваком, који год може, препоручујемо, да покуша сејати оплемењену врсту жита.

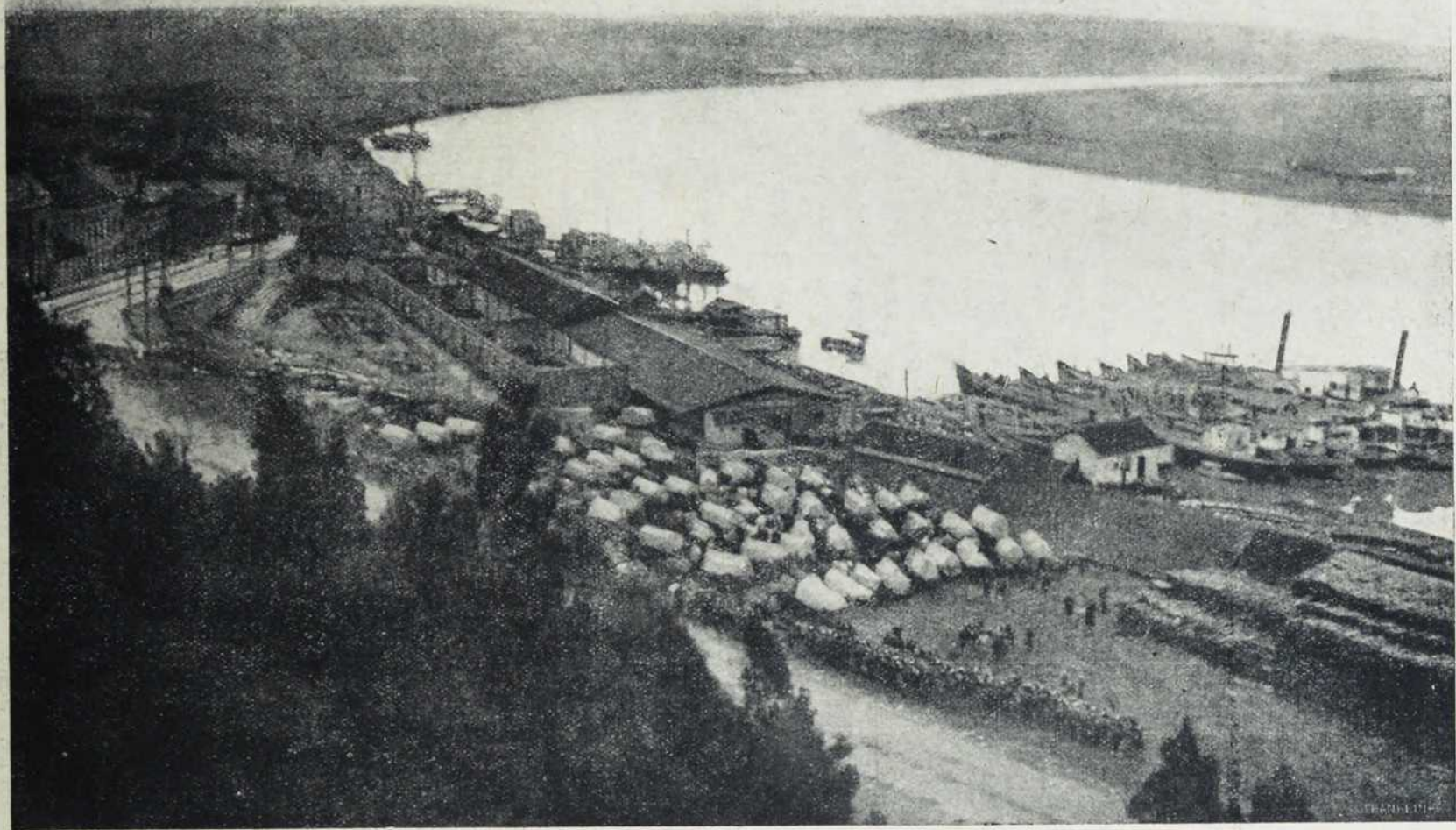
Мађарска Газдинска Задруга образује бесплатно сеоске задруге, газдинске кругове и арендашка друштва и даје бесплатна савета у свима задругарским пословима. Земљоделцима даје бесплатна упутства при куповању земље, те држи исказ земаља, продаваца и купаца. Ко је рад земље да куши или да прода, нека ту своју намеру јави Мађарској Газдинској Задрузи. Адреса је ова: Budapest, IX., Üllői-út 25. szám.

www.nb.rs

Н
А
Р
О
Д
Н
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Београдске слике : Изглед са Калимегдана.

Сасушивање разнога зрна у хамбару.

Губитак у хамбару врло је различит и зависи највише од узрока опадања, а ти могу бити:

1. Зрелост. Што је зрно зрелије, то мањи губитак. У млечном зрењу покошено зрно изгуби кад и камо више од своје тежине и простора од онога, које је покошено у жутом, потпуном или презрелом стању. Што је неједначије сазрело зрно, као што се то на пример догађа код усева који се прерано и неједнако убокорио, код положина, код заперака, код мешовитих усева и махуњача, особито оних, под које је обилно гнојено душичним гнојем, надаље на влажном, хумозном земљишту, то је већи губитак.

2. Време о жетви. Што је ово повољније, што је сувље било сноплје у крстинама, што је оно дуже лежало у пољу без да је кисело, то ће бити мањи губитак.

3. Време вршидбе. Врши ли се из крстина или из камара пре него ли се у њима зрно и слама ознојила, тада ће губитак бити већи.

4. Специфична тежина код утоваривања. Што је ова већа, то мањи губитак.

5. Влага зрака у хамбару и брига око зрна. Што је сувљи зрак у хамбару и што се више пази на поступак, дакле што се више поправља каквоћа, то ће бити мањи губитак поправљенога зрна.

7. Ждерање гада. Господаре ли у хамбару мишеви, пацови, жижак

и житни мољац, тада ће, наравно бити велик губитак. Морају ли се за тамаћење мишева и пацова мачке држати у хамбару, тада се не сме пропустити наменштање сандучића, који се напуне сувим песком или тресетом у које ће мачке обављати своју нужду и закопавати изметине. Ти се сандуци морају редовно чистити, јер ће иначе мачке да загаде зрно.

8. Клима. Зрно, које је расло у влажној клими и мокром лету изгубити ће више од своје тежине, него оно, које је расло под врућим и сухим поднебљем. «Сухе године не просе хлеб од мокрих».

9. Што се жито услед великог нагомилавања у хамбару већма утрије и што се њиме лошије барата, то ће губитак бити већи.

10. Време утоваривања. Нормално пожњевени усеви, који се добро утоваре и вањано манипулирају, губе обично у хамбару:

пшеница и раж:

у I. четврти године	1·3—1·5 %
у II. " "	0·9—1·0 %
у III. " "	0·5—0·6 %
у IV. " "	0·3—0·4 %
за једну годину	3·0—3·5 %
за четврт године око	0·2—0·25 %

Јечам и зоб:

у I. год. 3·5, даље 0·3 % ¹/₄-годишње.

Махуњаче:

у I. години 6 %, а у II. години 3 %.

Уљевито зрње:

у I. години 12—13 %.

Опћенито се може препоручити, да се рачуна са већим губитком у хамбару. Из хамбара се никада не изнесе онолико, колико је унешено.

«Gospodar».

Производња кромпира.

У производњи раног кромпира највише успеха постизавамо, ако се ових начела држимо:

1. Избирање земље.

Најпогодније је песковито земљиште, које према југу лежи, но добра је и баштованска ораница, ако је измрвљена. Треба је с јесени пођубрити и угарити, а с пролећа је ваља узорати и обрадити. Влажно је земљиште сасвим неподесно.

2. Врета кромпира.

Најбоље је садити рану «роза» врсту кромпира.

3. Развијање.

Половином фебруара мећемо здраве кромпире велике као јаје у мале сандучиће високе 15—20 центиметара или мале корпе и то тако, да им је зачетак окренут према горе. Кромпире ваља у једном, односно у два реда сложити. Сандуке метнемо једне на друге али тако, да се не гњече у видну и прозачну шталу или у нешто топлу кухињу. Убрзо ће кромпир увенути и почети ће само клијање. Не треба пустити, да се заметак толико развије, да буде дужи од 2—3 центиметера, јер ће се лако

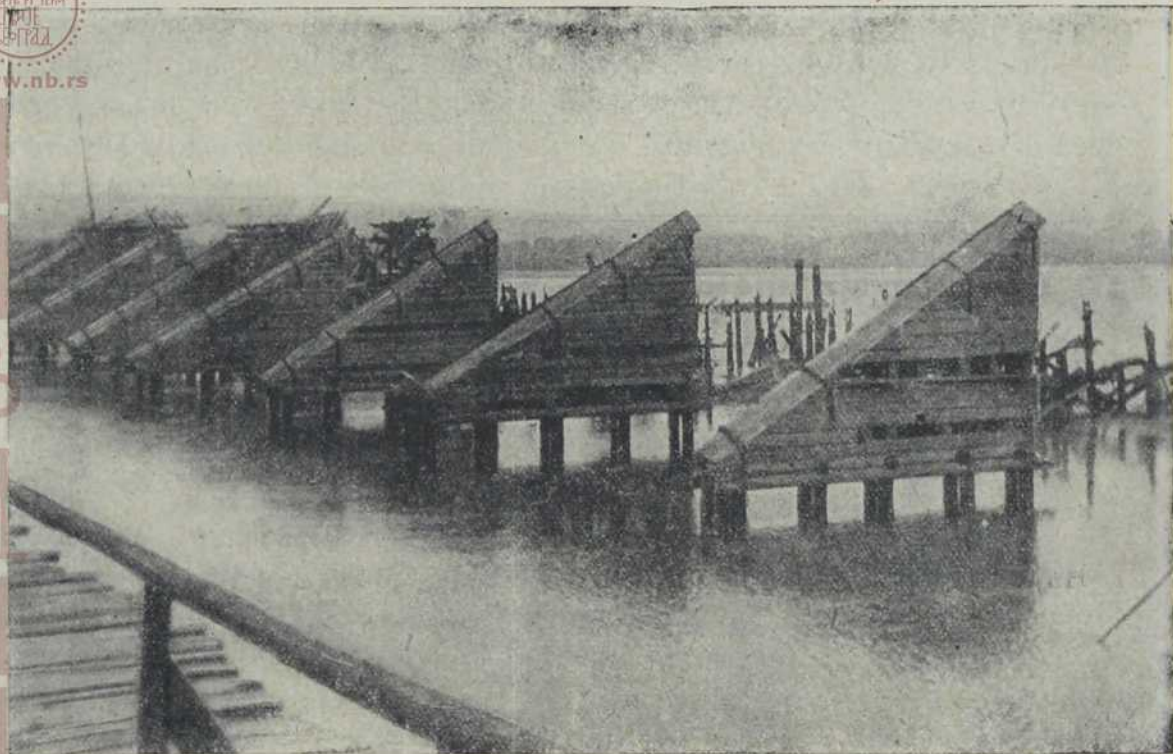
крјати. Ако се заметак пре расаде јако развије, ваља кромпир на поладније место (на таван) однети, да би клијање застало. Но ово место ипак не сме бити хладно да се кромпир може случајно смрзнути. Одвећ велика топлота и поливање су врло шткодљиви.

4. Расађивање.

Када се земља почне загревати, то бива с почетка марта, рецимо око 5—10-ог, треба на лепом времену сандучиће и корпе изнети на обрађену земљу. Са мотиком разгрнемо место за кућице: када смо направили кућице са највећом пажњом, сместимо у исте по један заметак и покримо га са ситном земљом. Ако земља није довољно ситна, онда је нужно приправити за затрпавање кућица нешто песка и ситне земље. Заметак се може најдубље на 8—10 центиметара сместити, над заметком не сме бити од 3 центиметера дебљи слој земље. На тај се начин земља најбрже загрева. Увек треба изабрати лепо време. Садити треба само кромпир са дебелим заметком, а никако онај, који има танак заметак, јер такав не даје рода. Редови треба да су један од другог далеко 60—70 цм, а кућице 30—40 центиметара.

5. Обрађивање.

Двареда треба опкопавати и мало загртати (10 центиметара). Са одгртањем кућица можемо почети 15-ог маја и то на јужној страни.

1. Сагорен мост на Вистули. — 2. Војничко гробље у Петрикови. — 3—4. Рушевине у Ново-Александрији.

www.nb.rs

Чујте људи!

Јесен нам је била већим делом сува и топла. Свет је по радио и посејао зимске усеве онде, где је земља и крај суше додустила. Који је газда пропустио до сада зимске усеве у ред довести, не може се похвалити пред светом, да је газда на особитом гласу.

Овога месеца нема бог зна каквих већих послова у пољу и на њивама. Можете ископати око своје земље и њива јаркове, који ће означавати међу и одводити сувишну воду.

Не треба заборавити ни на ђубрење. Чим уграбиш који лепши дан, изнеси која кола ђубрета на њиву. Вубре немој изасипати на гомиле, јер ће на тим местима много бујније потерати усев, те ће тако неједнак бити. Вубре одмах разастри подједнако по целој њиви, јер ће ти и усев онда свугде једнако снажан и добар бити.

Штале, у којима држиш стоку и коње, сваки дан обилази. Дваред редовно проветри сваку шталу; настој да штала не буде ни претопла ни опет хладна као штенара, јер ни једно ни друго није добро за марву. У штали треба тако да је топло, да термометар показује 20—22 града по Целзију.

Док се штале ветре, пусти марву на поље, да се мало протрчи и наудише свежег ваздуха.

Коње и другу теглећу стоку можеш мршавијом храном хранити, јер не ради много. Али зато пази, да ти не омршави тако, да изнемогне до пролећа, када јој треба у пољу тешке послове радити. — Својој стоци подај

боље по мање хране а почешће, јер онда слађе једе и мање огризина оставља. Стоку своју сваке недеље једаред дваред осоли.

Међу свињама су и ове године владале сваковрне болештине, од којих су јатомиде падале. Да би у својих свиња освежио и подмладио крв, набави себи брава добре пасмине на прилику пасмине мангалице. Ко није у такој прилици, да може сам о својем новцу купити себи брава, нека се здружи са својим добрим пријатељима и комшијама, па заједнички нека купи. Овим укрштањем пасмина оснажила би се наша домаћа свињска пасмина, те би лакше и боље преболевала све болештине, које је данас тако тамане.

У кухињским вртovima и воћњацима можемо прекопавати, риголовати, ђубрити. Воће можемо и сада садити и пресађивати. Ако хоћемо воће тек на пролеће да садимо, можемо јаме већ сада ископати, да земља добро промрзне и да се добро уситни и истрињи. Што се тиче ђубрења, можемо рећи, да јесење ђубрење унапређује род у воћке а од пролетњег ђубрења воћке боље расте и боље се снаже.

У житницама и хамбаревима марљиво преврћи храну, да се не поквари и не ужика.

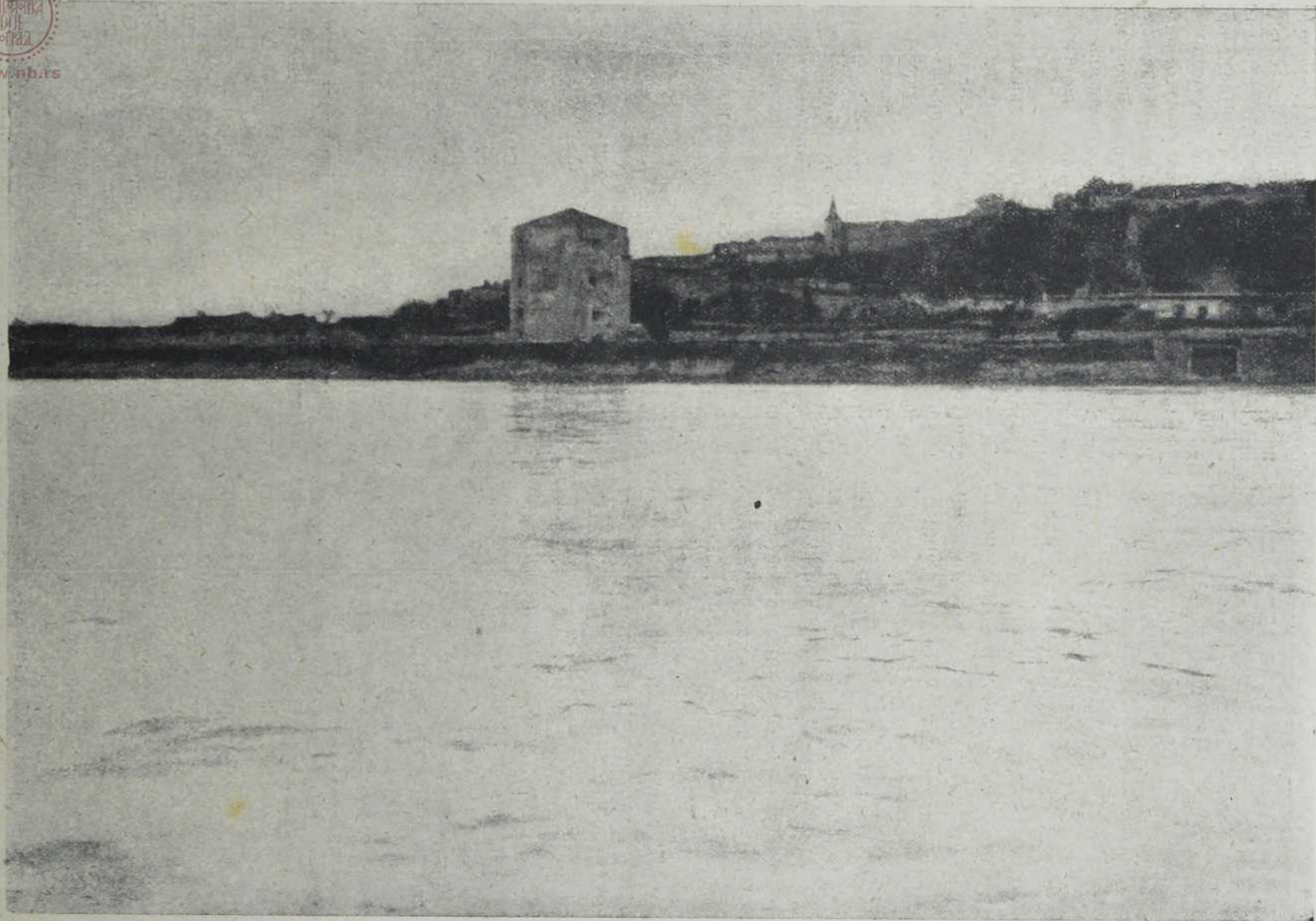
Кромпир и крављу репу, што ти је заостала, брижљиво утрапи, да не претрпи какву штету од мразева.

Ако смо виноград загнули, онда нам само преостаје, да празна чокоћа попуњимо. Лозу и зелене каламе треба положити у земљу и у песак тако, да им мраз и зимска влага не би како досадила.

Рупе на подрумима треба сламом запустити, да се не прехладе. Нова вина треба преточити, чим су преврела и рашчистила се.

Живину треба преко зиме обилатије хранити, јер сада нема ни бубица, ни траве, да се наједе. Живини је већ и зато потребна снажнија храна, да лакше издржи пичу — зиму. Не би шкода била живину и ухранити, јер ће јој цена пред велике празнике јакно скочити, особито ђуркама.

На кованлуку (пчелињаку) слабије народ храни. Пази добро на непријатеље пчелиње, да ти народ не затру.

Београдске слике : Источни део Калемегдана са Небојшом.

Краљев дар. Његово Величанство Краљ наш послао је «Бугарском Црвеном Крсту» на дар један потпуно опремљен жељезнички санитетски воз заједно са лекарима, лековима, болничарима и болничаркама, као и санитетским војницима.

Државни Сабор. Наш државни Сабор састао се поново 17 (30.) нов. о. год. Посланици, који су војници, ослобођени су за трајања саборских расправа своје војничке дужности. — Министар домобранства поднео је Сабору законски предлог, да се позову на војничку дужност као војени раденици људи до 55 година стари. Ови војени раденици употребиће се на војене послове само по унутрашњости наше државе и то само по шест недеља поједанпут.

Сечењџев мост. Пре 76 година устројио је гроф Стеван Сечењџи ланчани мост између Будима и Пеште. Но зуб времена је и тај мост био нагризао, па је морао бити зановљен новом жељезном направом. Сада је тај ланчани мост добио ново име и зове се Сечењџев мост. Оправљање мостово трајало је две године дана. Мост је отворен 1-ог децембра о. г.

Опорука — добротвора. Пре неколико дана је умро у Будапешти 88-годишњи старац Јаков Иван барун Дерчењи. Био је задњи потомак породице, која је била једна од најстаријих у Угарској. — Последње године живота проводио је посве осамљен. У опоруци је одредио, да га сахране на старом табанском гробљу у Будиму. На том гробљу већ више година никога не сахрањују, но његовој је жељи ипак удовољено. — Сав свој

имутак и имање у опћини Омор, у вредности од 300,000 круна, опоручно је оставио као закладно добро сељацима, завичайницима опћине Омор. Чисти приход тог имања, који износи на годину до 12,000 круна, има се тако употребити, да се у зиму сваке године подели међу сиромашне житеље те опћине, у првом реду међу оне, који су без своје кривње запали у оскудицу, а сваки мора добити најмање по 100 круна.

Набојци за ловце. Преузвишени госп. Имре Гилањ, министар пољопривреде, састарао се преко ц. и кр. ратнога министра, да фабрике које праве муницију, праве сада и за ловце набоје. Министар се састарао и за то, да ловци добију и барута и сачме.

Пукнуо будапештански водовод. Ономад у пола 12 сати о подне пукла је на углу Јелисаветиног трга и Краљевске улице главна цев будапештанског водовода. Из цеви, која мери 180 цм. у промеру, провалила је вода толиком силом, да је раскидала масивни гранитни, бетонски и асфалтни плочник, те се као огромни водоскок дизала у вис. Осим тога је растргала водове и пруге електричног трамваја и поплавила цео тај део града тако, да је онде привремено обустављен сваки промет. Цев је пукла стога, што се испод ње слегла земља.

Просечна цена војничких коња. Министар рата одредио је једном наредбом просечну цену војничких коња. Јахаћем коњу је цена 1400 круна, лаког коњу за припрегу 1450 круна, тешком коњу за припрегу 1500 круна, а марви за пренос пртљага 600 круна.

Шта да шиљемо војницима. Војници најрадије примају топле зимске кошуље, рукавице, наруквице, гаће, чешљеве, маказе, игле, конце, а нарочито дувана.

Ослобођена је узашћена шљива. Босанска влада била је узашћена овогодишњи род шљива, али је тај зашт сада подигла, те је дозволила извоз босанске шљиве — али овогодишњи пекмез, куван од босанске шљиве, остаје и даље узашћен за наше војнике.

Реквизиција кромпира. Од како су за кромпир у Угарској установљене максималне цене, продуценти су почели уздржавати своју

робу, па се нарочито у градовима осећала несташница кромпира. Зато је сада одлучио министар пољоделства провести реквизицију, да се у првом реду подмири потреба главнога града. За реквирирани кромпир плаћати ће се по метарској центи за 1 круну мање, него што је износила максимална цена, па се стога очекује, да ће се поседници кромпира пожурити на тржиште пре него што се реквизиција отпочне.

Откупна цена коприве. Ц. и краљ. министарство рата повисило је, како јавља трговачка и обртничка комора загребачка, откупну цену за коприву од 40 филира на једну круну по 100 кгр.

Петролеум ће појефтинити. Преговори око спуштења цене петролеја су довршени, те ће те нове цене петролеуму, бензину, вулканолују и газолују скорим објавити. Цене ће свим тим врстама наскоро знатно појефтинити.

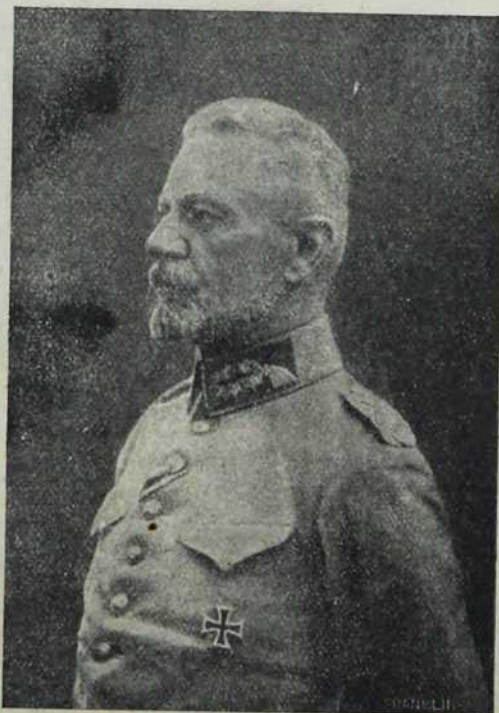
Књижевна вест. Изашао је из штампе „Пријатељ Народни“, први српски календар за год. 1916. Повећан је и велик је седам табака велике осмине, а доноси уз поучну и забавну садржину још и 32 лепе слике из данашњег рата. — Уредио га је и ове године Чика-Стева. — Цена му је 60 филира и поручује се у Наклади Франклиновога Друштва (Budapest, Egyetem-utca 4.).

Састанци за нашу потпорну благајницу. Врло нагло расте број оних, који су похитали да осигурају себе и своју породицу код радничке потпорне благајнице. По свима крајевима уземљи прже се састанци, на којима се држе соучна предавања о користима потгорне благајнице и тим приликама де уписују за чланове врло многи, који мисле и на сутра, на своју будућност.

ЗАБАВА

Колико се ратова сада води ?

У садашњем се рату бори тринаест држава и то с једне стране четири : наша монархија, Немачка, Турска и Бугарска ; с друге стране девет : Русија, Енглеска, Белгија, Француска, Монако, Италија, Црна Гора, Србија и Јапан, но све те велике — и мале власти нису у рату с централним властима.

Генерал Галвиц, заповедник војске у Србији.

У ратном су стању : наша монархија са Русијом, Србијом, Енглеском, Француском, Белгијом, Црном Гором, Италијом, Јапаном и Монаком ; Немачка са свим овима осим Италије ; Бугарска са Русијом, Енглеском, Француском, Италијом, Црном Гором и са Србијом ; Турска са исте три државе ; Русија са нашом монархијом, Немачком, Бугарском и Турском ; Енглеска такођер са три државе ; Белгија с нашом монархијом и Немачком ; Француска са Немачком, нашом монархијом, Бугарском и Турском ; исто тако Црна Гора

Слика из заузете Србије: Улица у Пироту.

и Србија; Монако и Јапан са нашом монархијом и Немачком, а Италија са нашом монархијом, Бугарском и Турском.

У свему се дакле сада води 58 ратова у један мах, а то повесница још није никад забележила.

★

Свећеници у војсци.

У нашој војсци управља верском службом римокатолички бискуп, који је у степену заповедајућег генерала. Код сваког је заповедништа један виши свећеник, који надзире службујуће органе и осталих признатих вероисповести Дивизијском заповедништву, пуковнији, болници итд. додељени су војнички капелани у неодређеном броју. За време мира има 128 католичких службеника, 10 источно-православних, 9 протестаната и 2 муслимана. У рату врши духовничку службу пар хиљада свећеника римокатоличке вероисповести, те довољан број духовника осталих вера.

У Немачкој сматрају се католички свећеници као виши војнички чиновници. Код пуковније, где су католици у већини, додељен је капелан и црквењак. Црквено особље, додељено царском службовању, посебно је одевено; свима свећеницима одређен је по један јахаћи коњ.

За Италију не да се бројно установити свећеничко службовање у војсци; веројатно је, да ће за ратне чете бити потребно преко 400 свећеника, осим тога још до 1500 укључивши и ратну снагу, тако да ће за верску службу требати око 2000 свећеника. Гледе католичке верске службе постоје за војништво у ратном стању посебне установе.

У Француској је ради прекинутих одношаја са св. Столицом дупобрижњаштво у војсци службено докинута. Ипак је влада допустила, да свећеници добровољно присуствују четама на ратишту.

У Енглеској протестантски свећеници еачињавају посебну хиерархију. Главни један

тапелан управља верску службу за време спреме. Католичког су обреда 30 свећеника првог разреда (у степену пуковника), 13 другог разреда (у степену подпуковника), 6 трећег разреда (мајори) и 68 четвртог разреда (сатници); у свему 118 свећеника са 200 прквењака у степену поручника и над-поручника.

*

Одакле потиче реч „комис“?

Сада, када се готово сви здрави и крепки мужеви нашег народа хране «комисним» хлебом или кратко речено «комис», без двојбе ће наше читатеље занимати, да чују одакле потиче та реч и које лој је значење.

Када је Валенштајн у 30-годишњем рату стигао са царском војском под Страсунд и почео га обседати, настанио је војску у свим околним селима и градовима. Но за толико војске није достајало хлеба, па су га удаље-нији градови морали прибављати.

Да се тај терет праведно подели на све градове, изаслао је Валенштајн комисију, која је одредила, колико ће морати који град пећи хлеба. Службено је тај хлеб назван «комисиони хлеб», а војници су тај назив скратили у «комис». Уједно су све ствари, што их војна управа даје војницима назвали «комиснима» и тако су настали називи «комисни хлеб», «комисне ципеле», «комисно одело» итд.

КОВЧЕЖИЋ.

Колико би требало времена, да се изброји дванаест милијарди?

У свим слојевима немачког народа завладало је радосно расположење због сјајног успеха трећег ратног зајма, па и математи-чари свакојако прорачунавају ту своту.

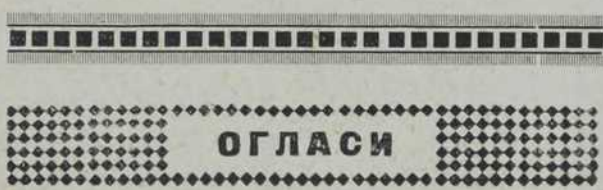
Једни доносе рачун, колико би времена требало, да ту своту један човек изброји. Узмимо, да је сав зајам уплаћен у банкно-тама по 100 марака, а за бројење треба по једну секунду за сваку банкноту. Дакле! У једној минути 60 банкнота. У једном сату

$60 \times 60 = 3600$; у једном дану $3600 \times 24 = 86,400$; у једној радној години, т. ј. у 360 дана по 8 сати рада, дакле $3600 \times 8 = 28,800 \times 300 = 8.640,000$.

За бројење целе своте од 12 милијарда требало би свега 1389 радних година! И то у банкнотама по 100 марака и уз увет, да се дотичник код бројења не побуни!

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

Издаје: Franklin-Társulat,
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

Славно средство за трљање које ублажава болове јесте Фелеров «Елга Фунд» а не може ни са каквим другим сред-ством заменити се. Много пути га доктори препоручише, 12 стаклади франко стоје 6 К. Апотекар Feller V. Jenő Stubica, 31 (Zagreb m.). Добре су и Елга пилуле. 5943 (t)

Огласи се примају у наклади

ЊИВЕ

Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Преплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу Њиви само 3 круне годишње. Поред ове малене претплатне цене добивају наши поштовани претплатници календар на дар, као божићни поклон Њивин — читаоцима.

Кад смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист Њиву нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — зарад његова свестрана напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује. — Прелистајте нашу Њиву од године 1898. па до данас, па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо циљу, који смо истакли. Велики и неочекивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ратарима за ових седамнаест година излажења свога ободрава нас, да прионемо из све снаге и даље: да наша Њива буде из дана у дан све боља и лепша, а тиме српскоме ратару милија. — У то име излазиће Њива и од сада са овим подесним насловом сваке недеље једанпут, на целом табану овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним сликама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стокe и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, казиваће му шта бива по свету; саопштаваће му земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће на његова питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби — Овако лепо урешен, јефтин, забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист Њива, — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак. У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: да се претплате на Њиву одмах од првих бројева, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно. Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију. — Претплата се шиље на адресу:

A Nyiva kiadóhivatalának Budapest, IV., Egyetem-utca 4.